

Основними центрами відповідальності, щодо яких формується фінансовий результат від надання послуг є такі виробничі підрозділи НВЦСМС:

1. Відділ геометричних і механічних вимірювань.
2. Відділ електрорадіотехнічних вимірювань.
3. Відділ теплотехнічних вимірювань.
4. Відділ підтвердження відповідності продукції в галузях економіки.
5. Відділ з підтвердження відповідності систем управління якістю та харчової продукції.
6. Випробувальна лабораторія харчової продукції.
7. Відділ випробування засобів вимірювальної техніки.
8. Відділ стандартизації та інформаційно-консультативних послуг.
9. Інші.

З метою отримання інформації за відділами та лабораторіями, видами послуг план рахунків НВЦСМС має бути диференційований за відповідними ознаками на основі детального кодування названих даних. З цього приводу основний акцент пропонуємо робити на конкретизації доходів і витрат та, як наслідок, отриманого прибутку в розрізі його видів за центрами відповідальності [1, с. 212]. Групування та відображення фінансових результатів за центрами відповідальності потребує виділення окремої групи рахунків другого, третього порядків, які мають самостійну систему запису на рахунках і самостійне балансове узгодження оборотів та сальдо за рахунками.

Посилення аналітичності обліку з урахуванням співвідношення доходів і витрат для отримання прибутку за місцями його виникнення дозволить покращити систему бюджетування, аналізу та контролю доходів, витрат та фінансових результатів, а також процес прийняття рішень різними користувачами облікової інформації, Безумовно, запровадження системи обліку фінансових результатів за центрами відповідальності та видами послуг можливо лише в умовах використання сучасних комп'ютерних технологій.

Крім цього, дослідження показало, що план рахунків бухгалтерського обліку дозволяє досліджуваним центрам використовувати методика обліку фінансових результатів, орієнтовану на систему обліку змінних витрат, тобто «Директ-костинг». Відповідно до цієї системи всі витрати підрозділів НВЦСМС можливо поділити на змінні, які виникають у виробничих відділах та лабораторіях і безпосередньо пов'язані з наданням послуг, та постійні – загальновиробничі та адміністративно-управлінські витрати.

Перевагами такої системи обліку витрат для центрів є: 1) можливість повного концентрування уваги на зміни маржинального доходу як по підприємству загалом, так і по окремих видах послуг, виявляти види виробів з більшою рентабельністю; 2) спрощення та точність обчислення собівартості послуг за їх видами; 3) відсутність необхідності складних розрахунків при розподілі постійних витрат; 4) спрощення бюджетування, обліку, аналізу та контролю витрат тощо.

Список використаних джерел: 1. Кузнецова С. О. Управлінський облік фінансових результатів для потреб категорійного менеджменту підприємств торгівлі. *Вісник Хмельницького національного університету: економічні науки*. 2010. № 2, т. 3. С. 209-216. 2. Мулик Т. О. Методичні підходи до аналітичного забезпечення управління доходами. *Агросвіт*. 2020. № 6. С. 77-86. URL: <http://www.agrosvit.info/?op=1&z=3130&i=8>.

УДК 657

В. В. Гливенко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту

П. В. Нагорний, здобувач 4-го курсу, група ОА-181

Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ІНТЕГРОВАНОЇ ЗВІТНОСТІ

Ключові слова: звітність, фінансова звітність, інтегрована звітність, звітність сталого розвитку, звіт про управління, нефінансові показники.

Традиційно до сфери бухгалтерського обліку відносять звітність підприємств. За визначенням П. Я. Хомина, «звітність являє собою самостійну систему подання даних, необхідних для інформаційного забезпечення менеджменту...» [1]. Звітність не може бути

інтерпретована як елемент обліку, а лише як узагальнена система показників обліку. Звітність характеризується системністю, узагальненим характером, аналітичністю. Водночас підходи до створення звітності відрізняються серед різних моделей бухгалтерського обліку.

У традиційній моделі перевагу надають фінансовій звітності. До такої звітності відносять Звіт про фінансовий стан, Звіт про фінансові результати, Звіт про рух грошових коштів, Звіт про власний капітал. Фінансова звітність характеризується чіткістю подання, уніфікованістю форми, орієнтацією на короткостроковий період, ретроспективним історичним підходом до заповнення, врахуванням даних лише фінансового обліку. Але зазначені підходи виявилися недостатньо ефективними в сучасному глобальному цифровізованому економічно-соціальному просторі.

Глобальна фінансова криза 2008-2010 рр. виявила найголовніші тогочасні економічні проблеми, серед яких чільне місце посідала неефективність корпоративного менеджменту. Одним із підходів щодо вирішення зазначеної проблеми була пропозиція концепції інтегрованої звітності. Така форма звітності характеризується такими особливостями [2]:

- відображення показників не тільки фінансового, а й управлінського обліку, соціально-економічного розвитку компанії;
- орієнтація не на ретроспективу, а на майбутній розвиток підприємства;
- відсутність чіткої уніфікованої форми подання, вибір останньої спеціалістами підприємства;
- велика прозорість;
- застосовність як у короткостроковій перспективі, так і в середньостроковій та довгостроковій.

Інтегрована звітність, за словами Ієна Бола, виконавчого директора Міжнародної федерації бухгалтерів, покликана не додати додаткового клопоту менеджменту компаній, а навпаки допомогти проаналізувати та підсумувати отримані фінансові й нефінансові показники підприємства, оцінити стійкість обраної стратегії розвитку в короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах, відшукати потенційних інвесторів, підтримати соціально-екологічний бренд компанії [3].

Поняття інтегрованої звітності за своєю суттю є дуже схожим на поняття звітності сталого розвитку. Однак остання є більш спеціалізованою, орієнтується насамперед на відповідність цілей та стратегії компанії Цілям сталого розвитку, надає перевагу нефінансовим показникам. Водночас інтегрована звітність розглядає різні варіації та комбінації подання інформації. Таким чином, звітність сталого розвитку слід відносити до прикладів інтегрованої звітності [3].

Типовим конкретним прикладом інтегрованої звітності є Звіт про управління, оприлюднення якого передбачено для середніх (можливо, без нефінансової інформації) та великих підприємств. Звіт про управління відповідає всім сутнісним особливостям концепції інтегрованої звітності. Уніфікована форма цього звіту не передбачена, але існують Методичні рекомендації зі складання звіту про управління № 982 [4]). Також визначено відповідальність за неопублікування звітності для великих та середніх підприємств [2].

Можна визначити таку рекомендовану послідовність висвітлення складових звіту про управління [4-5]:

- організаційна структура та опис діяльності підприємства;
- результати діяльності;
- ліквідність та зобов'язання;
- екологічні аспекти;
- соціальні аспекти та кадрова політика;
- ризики;
- дослідження та інновації;
- фінансові інвестиції;
- перспективи розвитку;
- корпоративне управління.

Отже, підсумовуючи наведену інформацію, можна стверджувати, що інтегрована звітність є сучасним модернізованим підходом до систематизації та узагальнення показників господарського обліку на підприємстві. Основними перевагами запровадження цієї форми звітності є відхід від традиційної ретроспективи до погляду в майбутнє, а також у врахуванні всіх значущих аспектів діяльності підприємства. Типовим прикладом інтегрованої звітності в Україні є Звіт про управління.

Список використаних джерел: 1. Хомин П. Облікове забезпечення звітності про фінансові результати має бути методологічно обґрунтованим. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2004. № 6. С. 9–15. 2. Шевчук Н. С. Інтегрована звітність: поняття та економічна сутність. *Економіка АПК*. 2018. № 12. С. 95-102. 3. Press Release Formation of the International Integrated Reporting. Committee (IIRC). URL: <http://integratedreporting.org/news/why-do-investors-want-to-talk-about-purpose>. 4. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління : Наказ Міністерства фінансів України від 7 грудня 2018 р. № 982. *Баланс*. 2019. № 12-13. С. 10. 5. Безверхий К. В., Пантелєєв В. П. Консолідований звіт про управління. Новації управлінської практики звітування. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2018. № 1-2. С. 37-46.

УДК 657.22

В. Н. Лемеш, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри бухгалтерського учета, анализа и аудита в отраслях народного хозяйства

Белорусский государственный экономический университет, г. Минск, Республика Беларусь

НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ УЧЕТНОЙ ПОЛИТИКИ

Ключевые слова: *учетная политика для целей бухгалтерского учета, учетная политика для целей налогообложения, учетная политика для целей управленческого учета, договорная политика, ценовая политика, эффективная политика.*

Учетная политика относительно новый термин в отечественной учетной практике. Он был заимствован из Международных стандартов финансовой отчетности и приведен в 1994 году в первом Законе Республики Беларусь «О бухгалтерском учете и отчетности». В средствах массовой информации публиковались материалы по формированию учетной политики, ее разделы и элементы. Однако о том, как она может повлиять на ожидаемый собственниками (акционерами) результат, в них не рассматривалось.

В 1999 году С.Л. Коротаевым были проведены серьезные научные исследования по рассмотрению оптимизации учетной политики и ее влиянию на финансовую устойчивость [1]. Однако данный автор все сводил к конечному финансовому результату и снижению налоговой нагрузки. Наличие прибыли или снижение нагрузки – это не всегда свидетельствует об эффективности с учетом стратегии развития организации в целом.

В глоссарии терминов в Межгосударственной программе инновационного сотрудничества государств - участников СНГ на период до 2020 года под термином «эффективность» (Effectiveness) понимается относительный эффект, соотношение показателей результатов и затрат на их достижение [4, п. 8.4].

Практически во всех исследуемых материалах указывается на то, что главный бухгалтер определяет учетную политику.

Однако не он вкладывал инвестиции и не он определяет стратегию развития коммерческой организации. Это, еще на стадии создания коммерческой организации, это определялось инвесторами (собственниками и акционерами).

По нашему мнению, увязка учетной политики должна осуществляться с тактикой и стратегией функционирования организации для достижения тех целей и задач, которые ставятся ее собственниками на конкретном этапе развития (рисунок):

- организационных аспектов функционирования организации (виды экономической деятельности, территория функционирования, организационно-правовая форма, организационная структура, другое);
- бухгалтерского учета;
- налогового учета (режим налогообложения (общий порядок либо особые режимы));